

اِسْتِغْنَا

نومبر ۲۲

بِخِشَبِہ

۱۲ شباط ۱۳۲۴

قرداشلرینه زوجلرینه : « وطن زنجیر استبداد التده ایسکه بور . مملکتک هر طرفی سفالت ایچنده نه طرفه توجیه نظر ایداسه برلوحه حزین و نفرین کورولیور . بوحاله هب بویله لاقید سیرجیمی طوره جفز ؟ بو عطالت حیثه یاراشیرمی ؟ نه طور بورسکز ؟ وطنی قور تارمغه چالشمه کز آه دیماشلریمیدر ؟ قادینلر مزه اولان حرمتیز اقتضا ایتدیررکه بوسؤاله همان جواب تصدیق ویردم .
(دوام اولنه جقدر)

محمد صالح

اجال داخلی

بکی قاینه و پروغرای - خارجه و داخله کی تأثیراتی - داخله و اواقف نظارتلری - مجلس مبعوثانده : استقراض لایحه سی مذاکراتی - درساعات املاک و برکوسی بقایای - معارف ناظری - قانون لایحه لری - نجیب ملحه نك محاکمه سی :

کچن هفته کی اجمالزده بیان ایلدیکمز و جهله صدر لاحق حسین حلمی باشا بالجله رفقا سیله برلکده چهارشنبه کونی مجلس مبعوثانه عزیمتله قاینه سنک تعقیب ایلیمه چکی مسلک حقنده کی پروغرامی مجلسک آقشلی آره سنده قرائت ایتمش وینه سورکلی آقشلی آره سنده قاینه سی لهنده بیان اعتماد رأی طوبیایه رق مجلسدن عودت ایتشدر . باشانک بیاناتی حقیقه باشندن سوکونه قدرشایان تقدیر و خصوصیه حائر اولدینی صمیمت و منانت و فکر استلاف دکل مملکتیزده حتی اورویا محافل سیاسییه سنک کافه سنده ناقابل انکار برمنونیت حصوله کتیرمش اولدیفندن عیناً درجی و جیبیده دن عد ایلدم :

مبعوثان کرام حضراتی ! عالم مدنیتک وطنمزه نصت انظار دقت ایتدیکی و انقلابی مخالصتکارانه برمراق ایله تعقیب ایلدیکی برصره ده عهده مزه تودیع اولنان وظیفه مهمه و نازک کی برآز آندیشه ایله درعهده ایلدک . بو وظیفه نك ایقاسی نه قدر مساعی جدیه و اقدامات فداکارانه متوقف ایسه هانکی فرقیه منسوب اولورلرسه اولسونلر بالجله وکلای ملتک معاونت و مظاهرته نه او نسبته استناد ایتکده یز . (آقشلی) چونکه حر و ترقیاته تشنه برملتک اذدیاد سعادت و تعالی شرف و حیثیتدن بشقه برشی دوشونمکسزین منافع وطنه خدمت ایتک عزمنده یز . (آقشلی) مسلکمزک قطعاً بیطرفانه تمامیه وطنپورانه اولدینی

مجلس عالیگزجه تصدیق اولنورسه وظیفه منری انحق او وقت ایفا ایده بیله جکره .
قانون اساسی به رعایت و صداقت ایتمدیگمز حقنده برذهب حاصل اولورسه مجلس
مبعوثانك عدم امنیتنه دلات ایده جك اوفاق بر اشارتی اوزرینه چکلمکه مسارعت
ایده جکر . (شدتلی آلفیشلر)

اصول مشروطیتك بدایت تطبیقنده توزیع وظائف وقوا خصوصنجه هر
ایکی طرفده بعض ترددات و شهمات حصولی ملحوظ اولدیغفسدن كرك داخلی
كرك خارجی حیات سیاسیة مزك وسائط اجرا یه سیله تماماً كسب انسیت ایدیله نجه قدر
متقابلاً یكدیكره قارشى ضمنی بر اعتماده احتیاجمز واردر . شو حالده مجلس عالیگزجه
كلهرك انبسات وجود ایتمكك مقتضز اولان قایینه كك اجرا سنی تعقیب ایده جکی
پروغرام نه اوله جقدر . امور داخلیه من نقطه نظرندن اول امرده شعبات اداره كك
اصول مشروطیه و از هر جهت طریق رقی به داخل اولان بر هیأت اجتماعیه كك
احتیاجاتنه موافق بر صورتده تكملنه چالشمق اوله جقدر . سزله تودیع ایده جكمز
قوانین و نظامانك حقیقه بوفكره تطابق ایتمسی ایچون ممالك ساره قانونلری
عریض و صیق تدقیق ایدرك بولردن لازمكلان اساسلرك اقتباسنده قصور ایتمیه جکر .
اوروپا دولترلندن بعضیلرینك احراز ایتمككری مكملیت سیاسیة و وصولدن اول
طریق ترقیده قطع اوله جق مرحله لر بولندینی جهته هر ملت سوق طبیعیهسنه كوره
ایشه مباشرت و قوانین و نظاماتی كندی احوال خصوصیهسنه توفیق ایلملیدر .
مع مافیه بوكیفیت واقع اوله جق مساعیمزه بذل معاونت ایلدیككز حالده دیگر
مملكتلرده اوزون تجربه لرله حصوله كلان بر تحول اجتماعی به آزر زمانده واصل
اوله مزه مانع اولمیه جقدر .

ثانیاً امور داخلیه به متعلق كافه مسائلك مكقول واك قابل اجرا بر صورتده
تسویه سی اسبابی تحری ایده جكز بومسائلك بعضیلری مدت قلیله ظرفنده برقرار
اتخاذینی استلزام ایتمكده اولدینی حالده دیگر بعضیلری بوماهیت مستعجله نی حازر
دكلدر وحی اوزون اوزادی به تدقیق و تذکره عرض احتیاج ایده جكدر . عقل
و حکمته وقاعده احتیاطه موافق بر تأنینك فرط استعجاله ترجیحندنه کی اصابت

و مشروعیت مسلمدر .

هرشیدن اقدم والزم اولان مسئله مملکتک هرطرفنده حضور و آسایشک
تحت تأمینہ آئمسیدر . صورت منتظمه و منمرده ایش کوریلہ بیللمسی ایچون
انضباط وانتظامک وجودی لابد اولمغله بتون مساعی و فعالیتعزی بوجہته صرف
ایلیہ جکر . زیرا اہالیدن هر فرد عدالت و مساوات کاملہک سایہ امانندہ بولندیغنی
حس ایتمیدر . بواساں قانون اساسیدہ شہسز مندرج ایسہدہ ایش بولری
نظریات دائرہسندن چیقاروب حیات روزمرہیہ ادخال و کافہ احوالہ تمامی تطبیقنی
تأمین ایلمکدر (آقشیر) صنوف اہالینک تحصیل مدینسی تدریجاً اکالہ و جملہسی
اک مترقی ملتر سویہسنہ ایصال ایلہ برابر جنسیت و مذہبیہ اولان فرقلری
وطنداشار بنیندہ موجود اولمسی لازم کلان رابطہ اخوتہ منافی حرکات متجاوزانہ
و تعصبکارانہ بی شایان تأسف بر بہانہ حکمنہ قوان ظنون باطلہبی ازالہ ایتک
ایچون مکاتب و مطبوعات واسطہسیلہ معارفی تعمیم ایلمک دخی الزم اولدیغندن
وسائط مادیہ و مالیہک مساعد اولہ بیلہجکی درجہلردہ بومقصودہ دخی عطف
نظار دقت ایدہجکر .

مصارف عمومیہ مزجہ عاقلانہ بر اقتصاد اجرایی و برطاق امتیازات و عادات
قدیمہدن متولد صرفیات زائدہک خذنی طریقہ قوی بر عزم ایلہ سلوکدہ تردد
ایتمہجکر . منافع خصوصییہ متعلق ہیچ بر ملاحظہ بوندن بزى منع ایدہمیہجک
و بزجہ یالکز نظر دقتہ آتہجق شی مملکتک سعادت حال عمومیسندن و برمدنیت
حقیقیہک ترقیسندن عبارت اولہجقدر . منفعت عمومیہ تہالکی ، واحد غیر قابل
تقسیم اولان بروطنک فکر عظیمی تضییق و بونی ترکیب و تشکیل ایدن عناصرک کافہسی
ایچون لزومی درکار بولتان اتحاد و ارتباط کاملی اخلاص ایدہجک تفرقہ جوایہ
آرزو و تمایللرہ قارشو اولانجہ قوتمزله اوغراشمغہ سوق ایلیہجکدر (آقشیر)
اتحاد بر ملتک یالکز قوت و مکتفی دکل سعادت مادیہسیلہ حضور و اسایش داخلیسی
و محافظہ حیثیتی مستلزمدر . هرکسک قلبندہ بو حسک حکمفرما اولدینی ملل
سارہ ایلہ مناسباتی دہا زیادہ کسب سہولت ایدر چونکہ ملل مذکورہ کرک و وحدت

موجودتی حسبیله قدر و قیمتتی كرك محافظه استقلال ایچون نه ایستدیکنی بیلن
برقوم قارشیسنده اولدق لرینی حس ایدیه جكارندن آرتق تصمیمات منفعت پرستانه لرینه
میدان قالماز .

مبعوثان کراجه معلوم اولدیغنه کوره بز بوفکر وملاحظه به ابتنا بر حکومات
متجاوره و غیر متجاوره ایله اولان مناسبات مزده اداره مشروطه مزك تأییدسندن
برو تعقیب اولنان مسالمت پرورانه ومتانکارانه مسلکده دوام ایدیه جكمز کی هرکسله
محافظه حسن مناسباته وشمذیلک آنلرله بینمزده بادئ اختلاف اولان مسائلی
صورت دوستانه ده فصل و تسویه به ایتمه بذل مجهود ایدیه جكر .

دستور من اخوت بین المللك آئیده کی قاعده سندن یعنی کیمسه نك حقوقه
تجاوز ایتماك و فقط دیکر لرینك ده حقوقه تعرض لرینی مجوز ایلما مكدن عبارت
بوله جقدر . خلوص وجدانی رهبر حرکت اتخاذ ایتدیکمز جهتله افکار
و مقاصد مزك مشروعیتی تصدیق ایدیه جکنده و مشکلات حاضره و ملحوظه به
رغمأ بر محاربه تهلکه سنی برطرف ایتمه موفق اوله جفمزده شبه من یوقدر .
آز بر زمان اول موجود اولان مهالکه کمنجه بونلرده صورت قطعیده تسویه
ایدلك اوزره اولوب میل مخالصلری بزم ایچون حالا و آتیا پك قیمتدار اولان
اوروپا دول معظمه سنجه بالاتفاق ایشك عهد قریبده و بالجمله علاقه دارانجه
ممنونیتی موجب اوله جق صورتده قطعاً فصل وحسم ایدیه جکی مأمولدر . ایشته
او زمان بزده ملل متعده میانسده بر موقع شان وشهرت اشغالنه مستحق اولان
وطن مقدس و معزز مزك داخلأ اصلاحی ایچون برقاتدها صرف ماحصل مقدرت
ایدیه بیله جكر خارجیه ناظری هرقدر وکلام میانسده دکلمه ده بوکون کندیسندن
بر تلغراف آلام قسم خارجیه ایچون بو پروغرامده رأیم منضمدر . دیوردی .
قاینه نك شو پروغرامی داخلده اولدینی کی خارجه ده فوق العاده حسن
تلقی به مظهر اولمشدر . حق ایکی کون صکره دول اجنبیه نزدنده بولنان سفرای
عثمانیه طرفندن مقام صدرته کشیده اولنان تلغرافنامه لرده یکی قاینه نك تعقیب
ایدیه جکی بیلدیریلان پروغرامك هیئت عمومیه سی وبالخاصه امور خارجیه به عائد

قسمتک نزدلرنده بولندقلری دولترجه حسن تلقی و قبول ایدلمش اولدینی بیلدیرلمشدر .
 کامل پاشانک سقوطی اوزرینه طرفدارلرینک لوندره دن آلمان ایلمک تلغرافلر
 اوزرینه (کوردیکرمی کامل پاشا کیتدی انکلتزه ایله آرده من صفودی) دیملرینه
 محل قالمه دن دیگر پاتختلردن آلمان ویکی قایینه من حقنده کتدکجه ده ستایشکارانه
 اداره لسان ایدن تلغرافلر بونلرک شو فکرلرنده نه درجه یاکلمش اولدقلرینی
 بر کره ده اثبات ایتدی . کامل پاشانک سقوطندن طولانی انکلتزه ده وهله
 بیان تأسف ایدلدیکی حالده بر مدت صکره تبدل وکلا ده زیاده ولایتی وجه ایله
 تقدیر ایدلمکه باشلاندى صدر لاحقک اوصاف برکزیده سی حقيله تقدیر
 ایدلدیکی کبی لوندره سفیری رفعت پاشانک خارجیه نظارته تعیینی خصوصتک انکلتزه ایله
 ترکیا بیننده موجود مناسبات صمیمانه بی تقویه ایده جکی آروجه تأیید ایدلدی .
 یکی خارجیه ناظر من بو کون لوندره دن حرکتله پارس وبرلین و پترسبورغ
 و ویانه اوغرایه رق و ایجابنه کوره برر ایکشر کون اورالرده قاهره مناسبات
 سیاسی خارجیه مزه دائر دول معظمه خارجیه ناظرلریله تماطی افکار ایلیه جکدر .
 حکومت مشروطه مزک ایلمک کنج و فعال خارجیه ناظرینک ایلمک دفعه اوله رق
 اوروبا پاتختلرینی زیارت ایلدی اوروپاچه حسن تلقی به مظهر اوله جنی
 آشکار و بوندن ثمرات نه اقتصافی بدیدار بولندیغندن یکی قایینه مزک مناسبات
 سیاسی خارجیه ده بو وجهله بر طریق جدیدده خطوه انداز اولسی آریجه
 شایان تیریکدر .

بوندن بشقه درایت و لیاقتی و استقامت و حصافتی مسلم انام اولان رشید
 عاکف پاشانک داخلیه نظارته تعیین ایدلمک اوزره برای تبدیل هوا عزیمت
 ایدلدیکی مصردن عودتی ایچوز صدراعظم پاشا طرفندن باتلغراف تبلیغات اجرا
 ایدلدیکی و مشارالیهک ده یکریمی کونه قدر درسعاده عودت ایده جکنی جواباً
 بیلدیردیکی و مصر اوقافی ایشلرنده پک چوق خدمتسلی سبق ایدن و مجلس
 اعیان اعضاسندن بولنان حماده پاشانک اوقاف نظارته تعیین قلنه جنی محافل سیاسی مزده
 موثوقاً سولیمکده اولدیغندن شو ایکی توجیه وجیه ایله قایینه مزک احوال قلنورسه

ملک اقتطافه حاضرلندی ثمرات نافعته نك بر آن اول حیز حصوله ایصالنه موفق اوله جفی بدیدر .

بو هفته مجلس مبعوثانمز ایجه مهم ایشلرله اوغراشدی . ازجمله درت ملیون کسور ایرادن عبارت یوزده درت فائضی ۱۹۰۸ سنه سی استقراضی حقنده مالیه المحمندن تنظیم قلنان لایحه مجلسه بر امر واقع قارشونده بولندیغنی بیلدردی . لایحه نك نهایتده کی (اگر بزم معروضاتمزی تصویب ایدجك اولورسه کز كرك استقراض مقاوله نامه سی كرك آوانساری قبول ایتمه کز لازمدر) حکمی شدلی آقیشلرله قبول ایدلدی . معافیه ریاستك (مجلس مبعوثانده شمدیه قدر پك بیوك وقوفه و پك بیوك معلوماته مستند بر نطق سولنمدی ایدی . بوندنطولایی جاوید بکی تبریک ایدرم) مآلنده کی بیاناتی ده آقیشلره غرق ایدیلر ك اشبو لایحه مالیه نك راپورتوری اولان جاوید بکك مسائل اقتصادی ده کی وقوف و کانی تأیید ایتدی . نتیجه ده طبعی لایحه قبول ایدلدی . دیگر بر اجتماعده دور سابق رجالتك درسعادته املاک ویرکوسندن متراکم دینلری اولان یوز بیكگرجه غروشلر میدان قونلدی . مالیه ناظر جدیدی کندی آله جفندن و یا بورجندن بحث ایلمدی ایسه ده دور سابقده اك زیاده مقدور اولان استانبول اهالیسنك حق وطنه خدمت اولان عسکرلکك اجراسندن بیله منع ایدلکری و تحصیل اموال نظامنامه سنك استانبوله عایدتی اولیوب بوندن طولایی او نظامنامه موجبجه درسعادته ویرکو تحصیل اتنده بولنه میه جفنی سولدی بونك اوزرینه مبعوثلر مزدن بری ناظر بکك تحصیلات ایچون النده نظامنامه اولمدیغندن بحث ایتمسه مقابل عجبا تحصیل ایتمه ملیینه دأر یدلرنده بر نظامنامه بولنوب بولندیغنی سؤالنه تردیفاً (بو بورجلی پاشلره بکلره یازق اولور ، آنك ایچون بونلری اناطولینك طول قادینلرینه تقسیم ایدلم والسلام) سوزیله بو بحثده خاتمه ویردی .

معارفك بدایت انقلابدن بروکچیردیکی بحرانلر عبدالرحمن بکك نظارته اصالة تعینی ایله سکون پذیر اولدی ، و اسلافی زمانسندن برو تراکم ایلیان

استيضاحاته جواب ویرمک مجبوری مشارالیه تحمیل ایدلدی . کرسی تدریسده طاتلی طاتلی حکایه لربله طلبه سنی کولدرمکدن خالی قالمیان عبدالرحمن بک کرسی خطابتدهده شو مزیتی کوسترمکه غیرت ایدرک اعمی و دیلسزلر مکتبی حقنده کی بر استیضاحه جواباً اعمال ایله اوغراشه جق وقتک هسوز کدیکنی و شمعی کوزایلر ایله اوغراشمقده اولدینی مآلنده کی بیاناتی آلفیشلره مستغرق اولدینی انشاده کندیسیده کوزندن کوزلکنی دوشوردی . مع مافیه علم حضورنده فقیر و غنی بوقدر ، علم مساواتک پاک میدانیدر ، (و قتیله بمضیلر مزک دوچار اولدینی « باباکیم ، کیمک اوغلیسک سن ۱۰۰۱ » خطابی عجبازه دن صدور ایدور ایدی؟) خواجہ لق پاشالق کبی دکلدر ، هر کسک آغزی طوربه دکل که طوته لم کبی جل حکمیه ایراد ایتمکله برابر مکتب ملکیده علوم دینه تدریساتنک تقلیلندن طولانی ایجه صیقشدیر یلہ رق ترلستدیرلکدن و مجلسک اوجنه کچه باغلی اوقلرینه اوده هدف اولدقدن صکره یقاسنی قورتاره بیلدی .

کامل پاشانک حفظ طوربه سنه طولدر دینی قوانین و نظامات صدر لاحق طرفندن اورته یه قونلدی . مشارالیهک مجلس مبعوثان ریاسته یازدینی بر تذکره دن ایکی لایحه نک مجلس وکلاده و اون آتی لایحه نک شورای دولته بولندینی و آتی لایحه نکده مجلس مبعوثانه ارسال قلندینی اکلاشلشمش و مجلسده آراق حائر اولدینی قوه تشریعیه نک زمان استعمالنک حلول ایتدیکنی آکلایه رق اجتماع عمومینک بعدما بازار ایرتسی ، چهارشنبه و جمعه ایرتسی کونلری ساعت بشدن اون ایکی یه قدر وقوع بوله جغتہ قرار ویردی .

اولکی کون عدلیه نظارتی ده اولدقجه مهم بر حادثیه جولانگاه اولدی بر جمعه کونی بیلدیزده آتیلان بومبا مسئله سندن طولانی مظلوناً دردست و کندی تحت ریاستنده تشکل ایتش اولان قومیسسیونه جلب اولتان ارمنی ملتندن وارطان ، یروانت ، مانوق نام کیمسه لره جرملرینی سوبلتمک اوزره کرک بالذات و کرک شخصلری تعین ایدمه میان بعض مأمورینه اوامر قطعیه اعطاسیله تهدیداً ضرب و اشکنجه ایلدیکی ادعاسیله متهم بولتان نجیب ماحمه نک جنایت

محکمه سنده محاکمه سنه ابتدار اولندی . مدعیلردن یروانت انای محاکمه هیئت
 حاکمه بی تحقیر و اطاله لسانه جرأت ایلدیکندن هان بلذاکره آلتی آی حبسنه
 حکم اولندی . مرقومده (دعوامزی می کوره جکسکز یوقسه بزی می محکوم
 ایده جکسکز) سوزیله هرکی کولدردی . نجیب ، سامعینک بک چوق تحقیراته
 هدف اولدی . حتی محاکمه به ختام ویریلوب هیئت حاکمه صالونی ترک ایتدکلرنده
 کندوسنه قارشو تجاوزات لسانیه او قدر آرتدی که خلقک طیشاری به چقاریلوب
 قبولرک قیادلسنه لزوم کورلدی . نهایت اللی قدر ژاندارمه سواریمی و بر بلوک
 پیاده ، بر او قدر اوجی طابوری افرادی نجبی غالا آراپاسنه اراکاب و کمال دبديه
 ایله اهالینک (یوها) ندالری آره سنده توقیفخانه به ایصال ایلدی . مرقوم حیاتنک
 تهلهکده اولدیغندن بختله وقتيله بکنمديکی حربه نظرآتک بکر آغا بلوکنه نقلی
 طلب ایلمکده ایش . . .

مکتب ملکیه مأذونلردن

ابراهيم احسان

اجمال خارجی

بو هفته موضوع بحث ایده جمکمز وقوعات سیاسیة نک اک مهمی وهمده
 اک ناکهظهوری شبه سزدرکه روسیه حکومتک غران دوق ولادیمیرک جنازه
 آلاینه حاضر بولنقی اوزره پترسبورغه کیدن پرنس فردیناندی قرالره مخصوص
 مراسم احترامیه ایله قبوله قرار ویرمش ، و بو قرارینی شو سطرلر یازیلنجه به
 قدر موقع اجرایه وضع ایلمش اولمسیدر . بلغارستانک استقلالنی اعلان ،
 و اوستریانکده بوسنه و هرسی الحاق ایتلرینی بین الدول منعقد بر معاهده نک
 خودبخود نقض ایدلسی کی عهد شکنانه بر معامله عد ایدرک بو معامله بی
 پروتستو ایدن دولترک برنجیمی روسیه حکومتی اولدینی حالده حکومت
 مشارالیه انک الیوم بردنبره تبدیل وضع و حرکت ایدرک بلغارستان قرالغنی تصدیقه
 پیشوا اولسی خبری استانبوله عکس ایدر ایتمز بک الیم بر تاثیر حاصل ایتدی .